

GILLEBLADET

Medlemskrift
för Handelsgillet
i Helsingfors rf

Nr 4 • 2019

Funderar över lamt intresse

Esko Aho kan
öppna upp
mycket om
Ryssland
Sidorna 4-5

Gillebygget avancerar
Urblåst i september,
klart till sommaren
Sidorna 6-9

Dela eller tjäna?
Delningsekonomin är en
härva av missförstånd
Sidorna 12-13

3

Ledaren

Smakar det så kostar det.

4

”Ryssland har svårt att greppa EU”

Esko Aho ger försmak på Handelsgillet, Ekonomiska Samfundets och Hankens aktualitetsseminarium i november.

6

Urblåst hus

Nu är saneringen av Gillets gårdsbyggnad i full gång. Allt torde stå klart i slutet av våren.

8

Stiligt och hemtrevligt

Historiens vingslag ackompanjerar nya lösningar när klubblokaliteterna återuppstår.

10

Tjugo år med valutaunion

Euron har varit ett lyckat projekt för Finlands del.

12

Ska vi byta grejer?

Missförstånden är många när det gäller delningsekonomi. Gillebladet reder ut begreppen.

14

Känd clairvoyant på 1930-talet:

Med tiden blir köpet av Gillefastigheten en lysande affär.

17

Litteraturrutan

Tapani Ritamäki analyserar Claes Anderssons litteratur.

18

Börskolumnen

Blir Europa ett nytt Japan med låga räntor och nolltillväxt?

20

Vinspalten

Alkos släpp i juni och augusti var, enligt Kim Björkwall, enastående.

21

Ta hand om farmarna

Fermenterad mat är en del av vår metabolism.

22 Gilleaktuellt

GILLEBLADET

Kommunikationsutskottet 2019:

Ordförande:
Peter Nordling
Medlemmar:
Matts Dumell
Patrik Lindfors

Ansvarig utgivare:
Johan Hjelt

Chefredaktör:
Peter Nordling,
tfn 050 5595 778

Utgivare:
Handelsgillet i Helsingfors r.f.
Kaserngatan 23 A 12
00130 Helsingfors
tfn 09 669 798
info@handelsgillet.fi

Ombrytning:
Oy Nordinfo Ab, Maj-Len Roos

Annonser:
Tilininurkka Ky, Bo Gerkman
PB 89, 02211 Esbo
tfn 0400 449 724
bo.gerkman@tilininurkka.fi

Tryckeri:
Oy Painotalo tt-urex Ab, Borgå

Medlem i Tidskrifternas Förbund.

Utgivningschema 2019:

Nr 1	28.2	deadline 31.1
Nr 2	18.4	deadline 21.3
Nr 3	13.6	deadline 16.5
Nr 4	4.10	deadline 5.9
Nr 5	19.12	deadline 21.11

Pärmfoto: Leif Rosas

Johan Hjelt

En tidsresa i saneringens värld

Väl planerat är hälften vunnet, lyder ett känt ordspråk. Det har också varit tanken bakom Handelsgillet's ambitiösa sanering, ombyggnad och tillbyggnad. För ändamålet har Gillet en anställd projektledning med en huvudplanerare, en projektledare och en huvudövervakare samt en teknisk övervakare. Den här kärngruppen har biståtts av Handelsgillet's grupp för uppföljning från Gillets synvinkel samt en mängd tekniska planerare. Byggnadsplatsen har sin egen organisation med huvudentreprenören som koordinator.

Till den del saneringen handlat om hotellprojektet och täckande av gården med glas har lösningarna och kostnadsestimaten från våren hållit rätt väl. Desto större har problemen varit med planering och sanering av källaren och första våningen i gårdsbyggnaden. Inte helt överraskande finns just i denna del mycket fastighetsteknik som dikteras av restaurangens kök och andra hjälputrymmen, vilka flyttats och möblerats om totalt. Dessutom måste hela golvet i första våningen rivras och gjutas på nytt på grund av att de bärande konstruktionerna var skadade. En annan utmaning har varit att det inte funnits tillgång till dokumentation gällande gårdsfastigheten.

Parallellt med detaljplaneringen, som skedde under sommaren, har rivningen av gammalt erbjudit en intressant tidsresa genom fastighetens olika skeden sedan 1908. Den byggnadstekniska historieuplevelsen har fått en något annorlunda karaktär när den omvandlats till ekonomiska termer. Händelseförloppet kom inte oväntat, men trots att man garderat sig mot kostnadsökningar har reserveringarna inte stått för trycket. Till vissa delar har också entreprenö-

ernas estimat för källaren och första våningen från tiden före saneringsbeslutet visat sig otillräckliga.

På pluskontot kan vi notera att också hyresintäkterna har fått ett lyft. Bland sparåtgärderna vid beslutstidpunkten för saneringen i maj ingick att det stora kabinettet i första våningen, det vill säga det tidigare köket, inte skulle färdigställas för omedelbart bruk. Men sedermera har restauratören förklarat sig villig att hyra tilläggsutrymmena och stå för färdigställandet, så att kabinettet kan tas i användning genast då saneringen är slutförd. Lösningen ger omedelbara hyresinkomster för Gillet utan att slutförandet belastar Gillets budget för investering. Hyran avräknas i begynnelsen mot restauratörens investering och ger därför klirr i kassan för Gillet med en fördröjning på omkring tre år. Samtidigt erbjuder det nya kabinettet ett välkommet tillskott av lokaler för både Gillet självt och gästande organisationer.

Nettoeffekten av förändringarna i kostnader och intäkter innebär en kostnadsökning som förutsätter tilläggsfinansiering. Detta tar sig uttryck i en förlängd återbetalningstid för projektet i storleksordningen fem år. Över hälften av tilläggs krediten på 1,5 miljoner euro kan återbetalas med tilläggsinkomsterna från det nya kabinettet. Med möjligheten att vid behov kunna låsa räntor till dagens nivå för en rätt lång tid framöver blir förändringen hanterlig.

Det goda med den nu slutförda detaljplaneringen är att Gillet får, om möjligt, ett ännu bättre slutresultat för utrymmesdispositionen än man vågade hoppas. Men smakar det så kostar det! För ögonblicket känns det så. På lång sikt, däremot, tryggar vi med ombyggnaden Handelsgillet's ekonomiska verksamhetsförutsättningar.

“Ryssland har svårt att greppa EU”

Före statsministern Esko Aho har tillgång till information om Ryssland som han gärna skulle dela med sig av till den finska statsledningen.

– Jag har intressanta bakgrundsuppgifter. Varför frågar man inte oftare?

Esko Aho, 65, har varit kontroversiell sedan han som 36-årig ordförande för Centern i Finland bildade regering 1991–95. Han tillträdde som statsminister precis då Finland sjönk ned i ett ekonomiskt träsk som hotade stjälpna bankerna. Ahos regering lovade ersätta kreditförlusterna. Därefter tvingade bankerna i sin tur tusentals företag i konkurs.

År 2000 förlorade Aho i presidentvalets andra omgång knappt mot **Tarja Halonen** och klev helt ur politiken tre år snare. Halonen stoppade hans väg till Finlands Banks direktion.

– Fortfarande ser jag ibland rött när jag hör om stolliga beslut, och det kliar i fingrarna att få återvända till politiken, men sen vaknar förnuftet. Jag har haft tur som i alla vändningar har lyckats landa på fötterna.

Med det avser Aho att han efter politiken överraskande valdes till överombudsman för Jubileumsfonden för Finlands självständighet, Sitra, år 2004. Hans motkandidat var blivande nobelpristagaren **Bengt Holmström**.

Fyra år senare utsågs Aho till vice vd med ansvar för samhällsrelationer för No-

kia 2008–2012. Efter en sejour i Harvard University har Aho sysslat huvudsakligen med finsk-ryska handelsfrågor på East Office och finsk-ryska handelskammaren, sedan 2016 också som fullvärdig styrelsemedlem i Rysslands största affärsbank Sberbank.

– Jag har känt Sberbanks chefdirektör **German Gref** sedan Sitra-tiden, och inviderade honom våren 2016 på ett besök till Finland. Vi visade hur skolsystemet fungerar. Efter det valdes jag till styrelsemedlem i banken.

Det hände två år efter Rysslands annektering av Krim och östra Ukraina och EUs beslut att införa ekonomiska sanktioner mot Ryssland. När Aho tillträdde var fyra av de fjorton styrelsemedlemmarna utlänningar, idag endast två. Den italienska

Esko Aho har en bra utsiktspost i Moskva, men varför frågar få honom om vad han vet? Går Rysslands politik ut på att slå bräckor i EUs eniga front? Aho berättar mera om EU och Ryssland på aktualitetsseminariet den 5 november.

bankiren utsågs till chefdirektör för ett storföretag och amerikanen avvek på grund av sanktionerna.

– Jag sitter kvar i egenskap av sakkunnig. Som motvikt har jag uppdrag också för amerikanska finansjätten J.P. Morgan. Förra veckan deltog jag i bolagets tillställningar i Köpenhamn och nästa vecka har jag två möten med Sberbank i Moskva.

Att Aho trots sanktionerna sitter kvar i styrelsen och dessutom lyfter ett hyfsat arvode (ca 10 000 euro per månad) från Sberbank, har väckt ont blod inte endast i Finland. Men han upplevs inte vara en fullständig knähund som Tysklands tidigare förbundskansler **Gerhard Schröder**, som "fick" två barn av **Vladimir Putin**, Viktoria och Gregor som bevis på vänskap och tack för ordförandeskapet i tysk-ryska gasprojektet Nord Stream.

I vilket förhållande står du till Finlands politiska ledning?

– Jag håller regelbunden kontakt. Det är nyttigt för mig och jag hoppas att vår politiska ledning har användning för den bakgrundsinformation jag kan leverera. **Antti Rinne** träffade jag då han utnämndes till statsminister.

Du är alltså grå eminens för statsledningen och samtidigt en del av Rysslands maktcentrum, eftersom hälften av Sberbank ägs av ryska centralbanken?

– Det stämmer. Men Sberbank är en global affärsbank som är listad förutom i Moskva i London och Frankfurt. Förtroende och ansvar är strikt reglerade. Min position ger mig ändå möjlighet att informera om en mängd ekonomiska frågor och andra konstellationer. Tyvärr har intresset på finskt politiskt håll varit återhållsamt, däremot får jag oftare frågor från näringslivet.

– Många tycks tro att jag fortfarande går med en centerpartistisk rävsvans under armen.

Kan det bero på att Sberbank anses vara Putins bank?

– Det skrivs att Sberbank deltar i finansieringen av Kremles projekt och politik,

bland annat i separatistdelarna av Ukraina. Men som global aktör kan banken inte finansiera någonting som riskerar förtroendet hos hälften av ägarna, av vilka en stor del är privata investerare i västländer.

Förstår man i Ryssland att EU är en av världens största ekonomier?

– Nej, det greppar de inte. De har svårt att begripa sig på vad unionen egentligen är. I Ryssland upplevs Europa fortfarande som enskilda länder som Tyskland, Frankrike, Italien och Storbritannien. Man utgår från att problem kan lösas med bilaterala förhandlingar.

– Dessutom har EU inte har gjort nåt stort nummer av sig i Moskva. Ryssland har inte en stor roll i unionens politik och ingen av kommissionsledarna har aktivt lyft upp Ryssland som en tung eller essentiell punkt på agendan.

I media får man uppfattningen att Ryssland systematiskt vill spräcka ett enhetligt EU?

– Onekligen var det en enorm överraskning för Rysslands ledning att EU år 2014 var så enigt om att införa ekonomiska sanktioner. Ryssland anade inte att motreaktionen skulle vara eftertrycklig och massiv eller att reglerna därefter skulle efterföljas till pricka.

– Jag fick ofta frågor om hur det kommer sig att också Finland ställt sig i samma eniga front. Jag svarade att det för små länder är ännu viktigare än för stora att inte tumma på gemensamma rättesnören och principer.

Har moderniseringen avstannat i Putins Ryssland?

– Den ryska paradoxen är att landet har

brukat isolera sig då det börjat gå utför. Ledarna propagerar för att man klarar sig bäst ensam. Parallellerna till Sovjetunionen ligger nära. I början av Putins tid upplevde landet en snabb ekonomisk tillväxt och en målmedveten modernisering, som än idag syns i modern bankverksamhet och fungerande detaljhandel.

– Tyvärr har diskussionen om modernisering av samhället gått i stå efter finanskrisen 2008. Ekonomin knagglar på tomgång, oljepriset förblir lågt, rubelns värde har rasat och isoleringspolitiken stryper införseln av modern produktionsteknologi. Ryssland halkar ohjälpligt efter.

Är finländare fortfarande de främsta Rysslandskännarna?

– Nivån på kunskap och kännedom om Ryssland har tyvärr sjunkit markant, det står helt klart. Men fortfarande har vi mer kunskap om Ryssland än i många grannländer. Vi har oddsen på vår sida, men är inte längre lika överlägsna.

Du berättade om German Grefs besök i Helsingfors 2016. Vad tyckte han?

– Efter besöket hos president Sauli Niinistö ville han promenera längs Norra esplanaden, på tu man hand utan en kohort säkerhetsmän och efterlöpare. Det var en varm eftermiddag i april och vi slog oss ner på Strindbergs utecafé. Ingen kände igen honom och han roades av att passerande hälsade på mig.

– Vet du Esko, så här har vi det en dag också i Moskva!

Text: Matts Dumell

Foto: Leif Rosas

Seminarieriet EU-QUO VADIS?

Handelsgillet i Helsingfors, Ekonomiska samfundet i Finland och Svenska handelshögskolan ordnar sitt traditionella aktualitetsseminarium den 5 november klockan 15.00–20.00 på Hanken.

Bland föredragshållarna kan, förutom **Esko Aho**, nämnas den svenska försvarspolitiska experten, FD **Ann-Sofie Dahl**, **Leif Östling**, tidigare vd för Scania AB och tidigare ordförande för Svenskt Näringsliv samt europaparlamentarikern **Nils Torvalds**.

Anmäl dig på handelsgillet.fi. Där finns all behövlig information och det detaljerade seminarieprogrammet.

Gillehuset i renoveringens grepp

Naket och urblåst

En vacker kvinna sägs vara vackrast utan smycken. I så fall är Gillehuset världens vackraste byggnad! Nåt lika ohöljt naket och urblåst osmyckat har nämligen en vanlig broder svårt att föreställa sig.

På innergården vider en mobil lyftkran sitt drakhuvud och plockar ner ännu en detalj från ytterväggen. Under hösten ska över tvåhundra trettio kvadratmeter av gården glasas in och bli nya restauranglokaliteter.

På gårdsbyggnadens första plan är väggmålningarna dolda med papp och plast.

Dörröppningar spärras med varnings-
texter för asbest. Arbetare irrar till synes
planlöst omkring med olycksbådande
texter på sina gula arbetströjor, det står
"raivaus- ja puhdistus" som då försvaret
röjer landminor.

Andra våningen verkar ha fått en fullträff
för ingenting är sig längre likt. Den mexi-
kanska stämningen har skrapats loss från
väggarna och skotthålen i väggarna vittnar
om strid utan pardon. Under breda trärib-
bor i taket lyser en guldgrönt snirklad,
äldre takmålning som enligt chefsplane-
raren och högste arbetsledaren, arkitekt
Stefan Ahlman emellertid inte är original.

Jakten på det ursprungliga

– Titta här om du vill se ursprungligt! ro-
par han från ett hörn och pekar på smala
vågräta ränder med olikfärgade kvadrater
som skrapats fram under tjocka lager
målfärg, tapet och reliefyta.

– Festsalens väggar har varit målade
i gul terracotta ända upp till en meter
från ett ljusare färgat tak. Runt några av
dörröppningarna skönjer ögat smala röda
linjer som brutit det gula fältet.

I ett av hörnen står konservatorn **Hanna
Rotonen** på huk med en starkt lysande
lampa över sig. Hon har tagit fram ett
tital färgnyanser i väggarna. Den äldsta

Om ungefär åtta månader kan Gillet ta i bruk nya klubblokaler.

förfaller ha varit ljus blågrön. Rotonen jobbar för andelslaget Kollaasi som eventuellt även får i uppgift att reparera och putsa upp den del av väggmålningarna som överlevde restaurang Cantina West.

– Det gäller främst halvdussinet pan-nåer med helsingforsmotiv på faner, vilka målades 1929 av konstnären **Karin Mascitti-Slotte**, upplyser Ahlman. Det kostar kanske 15 000 men skulle definitivt vara en kulturgärning.

Rotonen beklagar att det tyvärr förefaller som om den ursprungliga takdekorationen i festsalen har vittrat sönder. Vi får kanske aldrig veta hur den såg ut då Handelsgillet flyttade in år 1926.

– Stuckaturen eller formgivningen har antagligen varit dragen med kalk- eller limfärger, och då innertaket senare har målats över med oljefärg har oljan sugits in i de undre lagren och i praktiken förstört dem till oigenkännlighet.

Tjeckisk parkett

Stavparketten ligger kvar, lagd i slutet av 1950-talet ovanpå den ursprungliga parketten. Projektet hörde av en händelse att parkettmästare **Laali (Alrid) Lindqvist**, 74, i Kyrkslätt, Långviken hade deltagit i arbetet år 1957 inför Handelsgillet 100-årsjubileum.

– Det var farsgubben **Fritjof Herman Lindqvists** företag som fick uppdraget. Grovarbetet utfördes av några av mina kusiner och själv var jag städslad för att städa undan, minns Laali.

Laali var 12 år men påminner sig hur den gamla parketten sannolikt hade varit "Töölön ruutu", fyrkantig så kallad rutparkett. På den spikades sedan importerad polsk eller tjeckisk stavparkett, som några år tidigare hade börjat importeras från östblocket till Finland.

– Jag tror den var tjeckisk. Lite bedrövlighet och fuktig, den krävde en del förberedelse innan bitarna kunde läggas på plats. Men den var 20 millimeter tjock och håller antagligen fortfarande för att slipas och lackas.

Stolliga förnyelser

Ahlman drar mig vidare och knorrar

Stefan Ahlman och Hanna Rotonen.

litet över hur tidigare renoveringar har skötts med vänster hand. Djupa skårar för elledningar har maskinellt skurits in i väggarna utan hänsyn till vad som funnits tidigare. Lösningarna har varit påfallande grova. En del av fönstren har förnyats med värmeglas på utsidan, vilket lugnt kan beskrivas som stolligt.

– Mycket av det tidigare har gjorts utan förståelse och med brist för kärlek till husets utförande. Rationella lösningar, utan en tanke på den gamla damen.

I korridorerna ser vi icke-bärande väggar som är uppförda med den populära slaggningsmetod som på 1920-talet uppfanns av herr Kananen. Därför kallas den tegelersättande lätta massan för "kananpaska". Typisk för mellankrigstida höghus i Helsingfors.

Plötsligt dyker arkitekten in i en öppen skrubben och lyser med sin mobil på snart hundraåriga trähandtag på innerväggen. På väggen står det textat i hur ventilationen kan justeras i tre våningar. Det är överraskningar som det här som håller arkitekterna unga.

Håller tidtabellen? frågar jag fräckt en godlynt man som visar sig vara projektledare **Markku Lähteenmäki**.

– Nu har vi inte längre några problem, allt börjar vara väldigt överskådligt, säger han och slår med händerna ut mot de tomma lokaliteterna.

– Vi vet i vilken ordning och enligt vilken tidsaxel vi ska bygga upp allt på nytt.

Jobbig ljudisolering

I tredje våningen ligger Donatorn utslagen och blottad. Tvärs över salen har byggarbetarna monterat en första metallskena. Det går att skönja hur de tio hotellrummen kommer att placeras och var hålet för övergångsbron till hotellhuset vid Fabiansgatan ska öppnas.

Att bygga hotellrum kräver extra arbete med ljudisolering i både golv och tak (fastän de ligger i översta våningen), därför att gästerna i tjugokvadrattssviten inte ska störas av ljud som leds via byggstommen.

I ett av de blivande hotellrummen har de höga tvådelade fönstren fortfarande kvar sina utstående originella, art deco-influerade träramar. De framträder speciellt vackra när allt runtomkring är robusta väggar i barlagt tegel och murbruk.

– Tyvärr vill designern för hotellrummen inte ha dem kvar. I så fall kan vi kanske ta loss dem och använda dem själva, suckar Ahlman över ännu en stollighet.

Hur ser här ut när du är klar med Gillet?

– Vi förflyttas närmare tiden före kriget, med större luftighet och en återgång till det ursprungliga. Jag jobbar för att hitta den gamla klangen.

Text: Matts Dumell

Foto: Hannes Viktorzon

Många beslut ska tas

Kabinett i Donatons storlek tillkommer i första våningen, biljarden flyttar en våning ner.

Byggprojektet, som inleddes i juni, i gårdsfastigheten rullar på med buller och bång och enligt senaste beräkningar kommer arbetet med klubb- och restauranglokaliteterna att pågå hela våren. Här har skett en tidsmässig förskjutning, i början siktade man på att det skulle vara klart vid utgången av mars.

Att kabinetten Wiborg, Sinebrychoff och Hartwall flyttar ner till andra vå-

ningen och återuppstår i Cantina Wests forna Arizona, Bellman och ett sidorum är ingen nyhet, men att Handelsgillet, utöver festsalen, dessutom utökas med ett stort kabinett bestämdes så sent som i september.

– Köket är nu rivet och blir ett nytt kabinett, bekräftar Gilleordförande **Johan Hjelt**.

Första våningens kabinett, som till storleken kommer att motsvara Donatorn, färdigställs samtidigt som de övriga kabinetten, festsalen, klubbbrummet och restauranglokaliteterna. Toaletterna och

entréhallen i första våningen förverkligas i ett senare skede.

– Vi kan inte göra allt på en gång, förklarar Hjelt.

Det här beror på att den totala kostnaden för restaurang- och klubblokaliteterna har stigit. Framst detaljplanerna för byggtkniska frågor, VVS samt planering och övervakning har lett till högre kostnader än väntat, och man tvingas ta till spåråtgärder. Inbesparingarna gäller första våningen och källarvåningen. Men trots att finishen lämnas bort på vissa ställen – till exempel biljarden kommer till en

Foto: Hannes Viktorzon

Färgerna har varierat och skikten har hunnit bli många under årens lopp.

Foto: Roberto Nyblin

Kronorna i festsalen restaureras och lyser upp Gillnets evenemang även i fortsättningen.

Foto: Runar Hagen

Rättvisans gudinna blir säkert nöjd. Piedestalen är nu restaurerad och skinande blank.

början, enligt Hjelt, att se ganska sparsam ut – förbereds all husteknik såsom el, ventilation, värme och vatten på alla plan i byggnaden.

I skrivande stund är akustik, belysning och inventarier på tapeten och många beslut ska fattas: Vilka arkitektoniska lösningar och vilka färgskikt ska man gå efter? Vad ska tas till vara, vad ska förnyas helt?

Det har överlag visat sig att sanering av gammalt samtidigt som man bygger nytt i gammalt inte är nån enkel ekvation.

– Lösningar ska tas fram på löpande band och olika alternativ bollas fram och tillbaka, säger Hjelt.

Historiskt men i ny tappning

– Inte pråligt, men stiligt och hemtrevligt.

Så ska Handlingsgillet se ut om man frågar ordföranden. Han tycker också att man ska känna och se att man befinner sig hos en förening med 160 år på nacken. Den historiska bakgrunden ska lyftas fram och moderna lösningar, med funktionalitet som utgångspunkt, görs försiktigt.

– Det finns många fler skikt och tidsperioder i huset än medlemmarna kan ana! De som varit med, till exempel sedan 1970-talet, har säkert ingen aning om hur Gillet sett ut före det, konstaterar arkitekt **Stefan Ahlman**.

De komponenter man använt i inredningen i begynnelsen har varit klart anorlunda jämfört med dem under senare tid. Till exempel festsalen har varit målad i två färger, med en ljus limfärg upptill och en ockragul eller varm gulaktig terra nertill. Konservatorerna har dessutom hittat färgrester som tyder på att väggarna varit dekorerade med smala band som indelat dem i kassetter. Taket har dekorationsmålats två gånger, den äldre målningen är geometrisk, den senare mer snirkligt romantisk.

– Det blir en ljudisolerande lösning mot hotellet, och taket är den yta i salen vi måste använda till det. Vi håller strukturen med takbalkarna som återskapas längre ner, men de målade fälten återskapas inte, säger Ahlman.

Det allra äldsta väggskiktet verkar på sina ställen varit tapet och tapetrester i ett rum bredvid festsalen vittnar om en mycket färggrannare tid. Ett lager är kraftigt ljusblått, ett annat går i en grå-rödbrun ton.

Golvet i festsalen har genom tiderna varit parkett, och kommer, enligt Hjelt, så att förbli. Den nuvarande fiskbensmönstrade är lagd 1957 ovanpå en annan rutmönstrad. Samma golv ska få nytt liv efter decennier av påtramp och fester, det ska repareras, putsas, slipas.

Ahlman och hans team jobbar på ett förslag med olika linjedragningar gällande bland annat val av färger, ytor och stil, vilket ska presenteras för styrelsen. Målet är att förstärka det historiska perspektivet och att se till att den sunkiga karaktären i andra våningen försvinner.

– Rötterna ska vara i traditionen, men samtidigt ska vi se till att det inte känns musealt, sammanfattar arkitekten.

Några detaljer om färger eller inredningslösningar vill han inte ännu avslöja.

Återanvändning

Festsalens takkronor – eventuellt design **Paavo Tynell** – ska behållas och restaureras, likaså strävar man efter att fräscha upp väggmålningarna av **Karin Mascitti-Slotte**, vilka kommer att vara det nya klubbrummets stolthet.

Blyglasfönstren av **Gunnar Forsström** vilka dels varit utspridda över våningarna, dels inpackade i källaren, får paradplats i den nya klubben och festsalen.

Möblerna från klubbrummet återanvänds och kompletteras med fler stolar, eftersom den nya klubben är tre gånger större än den gamla. Stolar och matbord från Donatorn återanvänds. De fyra läderfåtöljerna från nedre aulan har redan fått ny stoppning av möbelkirurgen, Gillebroder **Runar Hagen** och får också hänga med. Likaså Lex-skulpturens gamla piedestal. Den är nu i perfekt skick efter Hagens behandling.

Text: **Annika Borgström**

Efterlysning av vägglampetter

Vet någon var den tidigare matsalens (blivande klubbrummets) vägglampetter finns? Se bilden. Det är inte otänkbart att någon Gillebroder tagit hand om dem. Även om alla inte återfinns, skulle det vara till stor hjälp om Gillet kunde hitta en originallampett.

“Euron nästan alltför stabil”

Man kan säga att euron varit ett lyckat projekt. Den globala finanskrisen, vars startskott sköts i och med Lehman Brothers konkurs i september 2008, ställde dock till allvarliga problem. Kriserna följde på varandra. De existentiella problemen är lösta, men ironiskt nog är euron nästan alltför stabil – inflationen lyser med sin frånvaro.

Politics doktor **Richard Brander**, kommunikator på Finlands Bank och expert på europeisk integration, speciellt på euron, blickar här tillbaka på de 20 första åren med en gemensam europeisk valuta.

Centralbankerna i världen sänkte år 2008 snabbt och koordinerat räntorna, men det räckte inte. Störningarna på finansmarknaden var så allvarliga att världsekonomin hamnade i recession. Både i Europa och på andra håll i världen svarade regeringarna med finanspolitisk stimulans.

Budgetunderskotten sköt i höjden, vilket speciellt drabbade länder med sedan tidigare svaga statsfinanser, såsom Grekland. Också Portugal, Spanien, Irland och Italien samt Cypern fick djupa problem.

Utan att gå in på alla detaljer kan man säga att Europeiska centralbanken lyckades föra en innovativ penningpolitik under kris-tiden, och också senare. Speciellt kan nämnas ECB-chefen **Mario Draghis** berömda uttalande 2012 om att ECB skulle göra allt som stod i dess makt för att trygga euron.

Korkman kritisk

Alla är inte lika entusiastiska över euron. **Sixten Korkman** – nationalekonomen som under många år var en centralt placerad tjänsteman vid EUs ministerråd i Bryssel – uttalade sig år 2013 överraskande pessimistiskt om valutaunionen. I sin bok *Euro – valuutta vailla valtiota* ansåg Korkman att euron hade varit ett misslyckande, men att valutaunionen ändå inte kunde avvecklas. Hans slutsats blev att euroländernas regeringar och euroområdet institutioner måste fatta de beslut som behövs för att euron skulle fungera bättre. I Finlands intresse låg, enligt Korkman, att bidra till

en stark bankunion och att i övrigt vara en konstruktiv EU-medlem.

Sedan Korkman gav ut sin bok kan man säga att utvecklingen på det hela taget har gått i rätt riktning. Till exempel den kände franske ekonomen **Nicolas Véron** sade i slutet av augusti i år på Europaforum Åbo att eurons existentiella kris var över redan 2017.

Hur kan man sammanfatta de första tjugo åren med euron? Finland (och Sverige) hoppade på ett tåg i rullning då vi inledde förhandlingar om medlemskap i det som senare skulle bli EU. Besluten om att införa euron hade redan fattats av de gamla medlemsländerna. Vi varken ansökte om eller fick något undantag från ett medlemskap i valutaunionen. Också Sverige skulle ha gått med om folkomröstningen 2003 hade gett ett positivt resultat.

Ingen vits att spekulera

Att i efterhand diskutera om Finland med euron eller Sverige med bibehållen egen valuta har klarat sig bättre är ganska ofruktbart. Resonemanget är kontrafaktiskt, och beaktar till exempel inte att många i Finland såg euron också som ett säkerhetspolitiskt val.

Då det gäller Sverige kan man konstatera att landet har kunnat dra nytta av den valutapolitiska stabiliteten i Europa trots att landet inte självt har övergått till euron. Komparativa ekonomiska analyser har gjorts, och de har bland annat visat att både Finland och Sverige har bedrivit en likartad ansvarsfull ekonomisk politik oberoende av de olika valutalösningarna.

Text: Richard Brander

Kort eurohistoria

1. Sedan vilket år är euron Finlands valuta?

Sedan 1999. Mark och penni fanns visserligen i cirkulation 1999–2002, men då endast som en uttrycksform för den nya europeiska valutan. Kursen var oåterkalleligt fastslagen till 5,94573 mark för en euro – ett tal som har etsat sig fast i många finländares minne.

2. Varför har Sverige inte övergått till euro?

Efter att Sverige blivit EU-medlem 1995 utredde en arbetsgrupp under ledning av professor Lars Calmfors vilka som skulle ha blivit de ekonomiska och politiska konsekvenserna av euron. Rekommendationen blev att Sverige skulle avvakta utvecklingen. "Nej, tills vidare" kom att bli de regerande svenska socialdemokraternas inställning. Statsminister Göran Persson kallade euron för "ett skakigt projekt" vilket gav Sverige mycket badwill i EU.

3. Var Finland ensamt i Norden och Nordeuropa om att införa euron?

Ja, det kan man lugnt säga. Danmark var på väg att införa euron men 53 procent av danskarna röstade nej till ett byte av valuta i en folkomröstning i september år 2000. Troligen var det ett misstag av den danska regeringen att låta folket avgöra frågan innan den nya valuta existerande som fysiska sedlar och mynt. Att rösta ja hade varit ett hopp ut i det okända, tyckte majoriteten.

4. Ordnade inte Sverige också en folkomröstning?

Jo, strax efter sekelskiftet justerade socialdemokraterna sin linje. "Ja, men senare", löd den nya formuleringen. Persson och hans parti hade nu uppfattningen att ett väl fungerande valutasamarbete skulle utgöra en demokratisk motvikt till de växande globala marknadskrafterna.

Inför folkomröstningen 2003 blev jag ombedd av Svenskt Näringslivs kampanjorganisation Eurofakta att skriva en rapport om hur införandet av euron hade lyckats hos oss. Mitt resonemang, som jag också utvecklade i en artikel i Svenska Dagbladet, gick i huvudsak ut på att deltagande i valutaunionen hade borgat för politisk och ekonomisk stabilitet i Finland. Risken för räntechocker var i praktiken borta. Och ännu bättre för Finland skulle det vara om Sverige gick med, eftersom en betydande del av vårt handelsutbytet skedde med grannen i väst. Dessutom ansåg jag att det var dags för svenskarna att ta sitt ansvar för europrojektet som de dittills åkt snålskjuts på. Valutastabiliteten i Europa gynnar alla EU-länder. I opinionsundersökningarna inför folkomröstningen såg det länge bra ut för den nya valutan, men till slut blev det ett mycket tydligt nej i Sverige. Mot euron röstade 55,9 procent.

5. Hur gick införandet av de nya sedlarna och mynten 2002?

Mycket bra. Finländaren **Antti Heinonen** var den tjänsteman på Europeiska centralbanken som hade ansvaret för den enorma logistiska operationen att byta ut tolv nationella valutor till nya kontanter denominerade i euro. Heinonen hade sin bakgrund på Finlands Bank där han hade varit både kommunikationschef och chef för sedelavdelningen. Under senare år har Heinonen skrivit böcker om både Finlands tidigare valutor och om euron.

6. Sedlarna har väl redan hunnit förnyas?

Ja, det stämmer. En ny serie sedlar med förbättrade säkerhetsdetaljer har utvecklats. I och med att de nya 100- och 200-eurosedlarna sattes i omlopp i maj 2019 är den nya serien komplett. 500-eurosedeln kommer inte att förnyas. De gamla sedlarna i den första serien kommer gradvis att fasas ut, men de kommer alltid att behålla sitt värde.

En härva av missförstånd kring Delandets ekono

Delningsekonomi är en trend som kommit stort de senaste åren med koncept som Airbnb, Couchsurfing, Uber och Voi. Idén går ut på att privatpersoner delar eller byter varor och tjänster med varandra. Ofta med hjälp av en app eller en sajt på nätet. Men en stor del av det som i media beskrivs som delningstjänster handlar i själva verket om att möjliggöra snabb tillgång på billig arbetskraft. Att dela blir detsamma som att sälja eller att hyra.

Uppenbart är många finländare pigga på att haka på den nya trenden och intresset sträcker sig över alla åldersgrupper, visar bland annat en undersökning som gjorts av försäkringsbolaget If. Allra ivrigast att låna ut vad de äger är de som är under 30 år. Nästan hälften kan tänka sig att hyra

ut sin bostad och var tredje kunde låna ut bilen mot betalning.

Delningsekonomi är ett nytt ord i svenska språket. Det låter uppmuntrande och klingar nästan vackert. När det dök upp skulle det beskriva icke-traditionella tjänster som att få möblerna monterade,

låna festkläder eller ta en billig taxi via en app. Men på riktigt borde man särskilja mellan kollaborativ ekonomi och "on-demand-ekonomi". Annars blir hela begreppet en härva av missförstånd.

Vilseledande tolkningar

Via en app kan du till exempel hyra en människa som städar, i praktiken köpa en städtjänst. Eller kanske du vill att nån kommer för att montera ihop dina nyinköpta möbler. Problemet ligger inte i själva tjänsten, utan i att företaget som förmedlar den uppger sig vara mer än en arbetsförmedling. Många kallar sig com-

Skrota ordet delningsekonomi för digitala tjänster som Airbnb, Uber eller Spotify eftersom det inte handlar om att dela outnyttjade resurser, utan försäljning av vinstbringande tjänster.

derlättat samåkning, att skjutsa varandra i privata bilar. Att samåka är ett klassiskt exempel på faktisk resursindelnings där underutnyttjade sittplatser, transporter och ofta kostnader delas. Vilket i sin tur leder till både miljönytta och ekonomisk välsignelse för enskilda personer.

On demand versus kollaborativ ekonomi

Samåkning är en form av kollaborativ ekonomi i motsats till on-demand ekonomin som av forskaren **Rachel Botsman** definierades som "ekonomi via digitala marknadsplatser, där konsumenterna har omedelbar tillgång till tjänster och varor". Typexempel på on-demand är den omdebatterade aktören Uber eller verksamheter som Spotify. Syftet är att du snabbt och smidigt får tillgång till tjänsten när du vill, on demand.

Det gäller alltså att sätta rätt etikett på rätt verksamhet. Tillsvidare har beskattningsverket, konsumentlagstiftningen och justitieministeriet inte koll på hur icke-traditionella tjänster ska beskattas och regleras. Det börjar brådska med definitionerna eftersom delningsplattformar plockar upp till höger och vänster.

– Ordet är nytt, men själva praktiken lika gammal som homo sapiens, säger **Mats Nylund** som är medieforskare vid Yrkehögskolan Arcada och som nyligen gav ut en bok om delningsekonomi.

– När finländarna var fattigare och hade brist på varor, var delande och samarbete naturligt. På 1800-talet var hela Finland ett delningssamhälle och under kris- och krigsåren på 1900-talet bytte och delade man saker med varandra när det inte fanns att köpa nytt. Bra exempel på delningsekonomi utan pengar är traditionella allemansrätten och talkoandan.

Fördubblas årligen i EU

Den stora skillnaden idag är att vi har internet. Nätet har gjort det möjligt att bilda grupper och nätverk utanför de lokala. Den officiella uppskattningen är att intäkterna för delningsekonomi årligen fördubblas inom EU-området. Redan nästa år beräknas värdet på delningsekonomi uppgå till 1,3 miljarder euro i Finland.

Det handlar främst om tjänster inom

övernattning, transport och finansiering. Från att ursprungligen ha varit en gräsrotsrörelse har den snabbt väckt de stora globala aktörernas intresse.

– Om det kommer pengar med i bilden, i synnerhet om avsikten är att tjäna mycket pengar, blir det likt vanlig företagsamhet, hävdar **Mats Nylund**.

Privatuthyrningsmäklaren Airbnb och samåkningstjänsten Uber är välkända företag med omsättningar i miljardklass. Oberoende av hur framgångsrika de är borde de absolut inte användas som exempel på delningsekonomi, även om de gärna vill framställa sig som förespråkare av den mediesexiga trenden. Det är bra för businessen men det är falskt.

Både ägare och användare

Pudelns kärna är att delningsekonomins grundläggande idé är att det ska vara privatpersoner som äger de underutnyttjade resurserna. Men därtill ska de också vara användare. Idag är det allt vanligare att Airbnb-våningar ägs av privatpersoner som inte bor i dem utan har köpt dem som investeringsobjekt. Det borde närmast jämföras med uthyrning av möblerade våningar.

Uber brukar framställas som ett system som hjälper privatpersoner att dela privatägda bilar. Men den resurs, som delas i Uber, är inte bilar, utan riktiga bilar med chaufför. Personen bakom ratten ingår i tjänsten och delar alltså inte den. Då handlar det entydigt om att sälja en tjänst, ekonomisk verksamhet på digitala plattformar.

Under senaste tid har det dykt upp en mångfald appar som erbjuder tjänster som bilpool, enklare hantverkstjänster, bärhjälp, barnvakter, hundvakter, uthyrning av verktyg och maskiner och senast i raden delningsekonomi för semesterbostäder i Sydeuropa. Alla vädjar till att det är förnuftiga att dela och så får man så mycket mer för pengarna!

När smarttelefonen översvämmas av idel goda och behjärtansvärda erbjudanden gäller det att hålla huvudet kallt; är det här genuin, digital kollaborativ delningsekonomi, eller åter en vinstgenererande on demand-tjänst?

Text: Mats Dumell

Foto: Pond5

munity, en sammanslutning människor som "bara vill hjälpa till".

Båda parter, både säljaren och köparen vilseleddes av företagets tolkning av delande (sharewashing). I verkligheten handlar det ofta om arbete snäppet under sedvanlig anställningslön. Genom att envisas med att baka ihop i princip alla digitala tjänster som kan fås eller köpas via din smarttelefon under begreppet delningsekonomi blir ofta att dela, i verkligheten att sälja eller att hyra.

Det är till exempel skattemässigt orimligt att en app, som säljer taxiresor, ska likställas med en digital plattform som un-

mi

Siare drog fullt hus på Gillet

Spådde att fastigheten blir lysande affär

Den svenska kändis-clairvoyanten Kjell Folkesson väckte fascination och skapade stora rubriker överallt där han drog fram på 1930-talet. Först i Sverige och under en period också i Finland. Han höll seanser och trollband sin publik inte bara på Handlingsgillet utan också i flera repriser på Börsklubben, på Svenska klubben och på Föreningsbanken.

FOTO: POND5

Som 23-åring bosatte **Kjell Folkesson** sig år 1933 i en liten funkisvåning på Runebergsgatan 40, där han huserade tills han blev utvisad ur landet året därpå. Att han visade sina mediala talanger på klubbar och i sällskapslivet och att han hjälpte Helsingforspolisen var okej, men att han höll "privat mottagning" i kombination med "vissa andra omständigheter" gillades inte. Utlänningar som uppehöll sig som clairvoyanter, spåmän eller kvacksalvare fick sina uppehållstillstånd indragna på initiativ av inrikesministern, enligt en notis i Hbl i februari 1934.

Nu – nästan 90 år senare – kan vi med förvåning konstatera att flera av den märkliga Kjell Folkessons uttalanden besannades!

Exotisk kändis i Helsingfors

Enligt nyfikna journalister hade Folkesson inrett sin våning i Helsingfors i en "lysande färgprakt", med en försilvrad bardisk, kanariegula väggar och funkisröda möbler och dito matta. Han var "mannen som man talar om", enligt skribenten till ett långt Folkesson-reportage i Allas Krönika. Allt han gjorde och sade väckte uppmärksamhet. Till och med

Ett paradporträtt av Kjell Folkesson, taget år 1933.

att han på Stockmanns varuhus beställt en tropiksmoking. Vad skulle han med den till, undrade skribenten från Allas Krönika. Jo, han skulle ha den på sig på en kryssning i tropiska farvatten han var inbjuden till av ett stort utländskt bolag. Kunde han tänka sig att skriva resebrev till Allas Krönika? Jadå, det kunde han också. Reportrarna bombarderade honom med frågor, och han verkar ha varit pratsam och tillmötesgående.

Privatpersoner närmade sig siaren brevlades med frågor eller sökte helt oblygt upp honom i hans hem på Runebergsgatan. Kunde han möjligen tipsa om något vinstnummer till nästa penninglotteri? Det var den vanligaste frågan i breven som damp ner varje dag. Och svaret på den var nej! Själv sysslade han inte heller med lotterier.

Telefonen ringde frenetiskt. Skolflickorna trängdes utanför i trappuppgången för att få den unga, stiliga och tydligen också ganska charmerande siarens autograf. Dörrklockan på ytterdörren ringde också oavbrutet. Ofta var det någon dam som ville veta om hennes man varit otrogen. Hallen i hans lilla funkislokal i Tölö var lika "proppfull som en berömd läkares väntrum" av människor som ville ha hjälp och råd, om man får tro Hangötidningen 30.11.1933.

– Jag åtar mig endast fall där jag tror mig kunna göra någon nytta. Mycket är jag anlita som skriftexpert för att klara ut förfalskningar och anonyma brev. Vill man använda mig som äktenskapsdetektiv säger jag absolut nej, berättade han för Allas Krönika i november 1933.

Faktum är att han också hade ett annat ärende att uträtta i Helsingfors, han hjälpte detektiva centralpolisen med att reda ut en omfattande spionagehärva, i pressen omnämnd som Pentikäinens spioneriffär. En viss framgång med det tycks han ha haft, tidningarna skrev i positiva ordalag om att han hjälpt till med signalement och att han gett polisen "värdefull handräckning" vid uppkärlandet av affären (Sydösterbotten 8.6.1937).

Kunde läsa föremåls historia och tankar

Vem var den här speciella unga mannen, siaren, mediet, hypnotisören, illusionisten eller rent av bluffmakaren? **Kjell**

Folkesson Palander föddes 1910, var son till en svensk fabrikör och hade en välbärgad bakgrund. Han använde inte sitt släktnamn utan kallade sig Kjell Folkesson.

Inspirationen till att välja en udda yrkesbana som siare lär han ha fått av barndomshemmets köksa som var synsk. Hon kunde i förväg känna på sig när godsägaren var på väg hem, och satte alltid på kaffepannan i rätt tid. Det visade sig att den unge Folkesson och även hans syster hade liknande talanger. Själv förklarade han det med att sånt tydligen är genetiskt och går i arv, men vem i slakten de ärvt förmågan av visste han inte.

Tidigt i livet begav han sig till Orienten där han i några år levde i asketism och tränade upp sin förmåga och lärde sig mer av beduiner i öknen och av deras "kloka gubbar". Han besökte också Jerusalem där han rörde sig i en brokig skara av tiggare och fakirer, och där han träffade en intressant mediterande asket som han lärde sig mycket av.

Det var efter hemkomsten han började med seanserna. Förmågan att läsa föremåls historia med förbundna ögon var kanske den talang Folkesson blev mest känd för och som han också uppvisade en Gilleafton i början av augusti 1933 inför en fullsatt sal. Gillets hedersbroder **Evert Holm** var på plats och blev tydligt imponerad, liksom de flesta som fick uppleva en Folkesson-seans. Med dubbla handdukar för ögonen tog siaren emot föremål av publiken, och de här prylarna, deras bakgrund och också ägaren kunde han beskriva.

Så här gick det till enligt Evert Holm: (utdrag ur Gillebladet 2/1972)

"Gillebroder **Breitenstein** – en mycket känd gestalt på Handlsgillet vid den tiden – lade ett föremål på bordet framför Folkesson. Siaren tummade på föremålet. Följande repliker växlades:

- Detta är en amulett.
- Ja.
- Den är inte gjord av något träslag som växer i Finland.
- Nej.
- Den är utskuren i Amerika av en indian och är alltså en sådan amulett, som indianerna bär om halsen för att skydda sig mot olyckor.
- Det stämmer.
- Men den har ganska nyligen varit med

om en olyckshändelse, det låder blod vid amuletten.

– Det är alldeles riktigt.

Med sistnämnda sakförhållandet förhöll det sig så, att amuletten hade burits av konstnären **Bucklan Ehrström** under en resa. Vid ankomsten till stationen i Helsingfors hoppade Ehrström ovarsamt av tåget och skadade sig illa."

Gilleaftonen fortsatte med liknande uppvisningar, bland annat ett armbandsur och ett vykort lades i Folkessons händer och han kunde utförligt berätta om dem och personerna kring dem. Följande del av seansen gick ut på att Folkesson skickade runt ett vitt papper i publiken på vilket man fick skriva frågor. Första frågan på pappret gällde Gillets köp av Kaserngatan 23. Var det en bra affär eller inte?

Kaserngatan, Nobelpriset och presidenten

"För tillfället ser det något mörkt ut, men saken ordnar sig och med tiden blir köpet en lysande affär", skrev Folkesson på pappret.

Hela tiden medan han skrev sina svar befann han sig i trans och han skrev med vänster hand trots att han var högerhänt. Han skrev ända tills pennan föll ur handen.

När svaret lästes upp noterade Evert Holm att en och annan Gillebroder skakade på huvudet, tiderna var dåliga och det rådde stor ekonomisk världskris.

Men köpet visade sig med tiden vara just det – en lysande affär.

På Börsklubben hade han fått publikfrågor om krig och Nobelpris. Han förutspådde då ett nytt europeiskt krig år 1942 och att Nobelpriset, åtminstone delvis, tillkommer Finland. I ett annat sammanhang förutspådde han att Finlands nästa president heter något som börjar på K och i. Med facit i hand vet vi att andra världskriget började 1939, år 1942 stod Tyskland med sina allierade på höjden av sin makt. **Frans Eemil Sillanpää** mottog Nobelpriset i litteratur 1939. Svinhufvud var president när Folkesson uttalade sig 1933 och nästa president blev Kyösti Kallio (1937–1940).

Trött och ifrågasatt

För Helsingfors journalen uppgav han ett par månader efter uppträdandet på

Handelsgillet att han egentligen är utled på seanserna. Folk vill bara bli roade, men seanserna roade inte honom längre.

"Jag orkar inte med dem, och de roar inte mig heller. Och så alla idiotiska frågor man ber svar på.... Det är ingenting övernaturligt – alltså min förmåga vill jag använda där jag verkligen kan vara till nytta, och det finns sådana fall, många mycket rörande fall, där jag verkligen kunnat hjälpa."

Efter utvisningen från Finland återvände han till Sverige, där hans stjärna började dala. Vetenskapsmän, läkare, psykiatrer och kritiker ville göra experiment med honom, som han också välvilligt ställde upp på. Man försökte febrilt hitta på en förklaring till hur han kan se föremålen, trots leukoplast för ögonen, bandage och handdukar. Man ville också påvisa att det finns sätt att se i mörker, till exempel om man gömmer en liten tub med lampa och reflexspegel i handen. Ingen kunde ändå bevisa att Folkeson använt sig av hjälpmedel eller fusk.

Folkesons försvarare påpekade att det inte spelade någon roll om han såg eller inte, föremålets historia och personerna runt dem kunde man inte få fram bara genom att se med ögonen. Flera experiment, där Folkeson gjorde bra ifrån sig inför en grupp psykiatrer, utfördes dels i mörker, dels med en pappskiva mellan siaren och föremålen. Också i Helsingfors utfördes ett försök på en tidningsredaktion. Närvarande var en kontrollkommitté och en av Finlands ledande ögonkirurger, som tagit med sig ett ogenomskinligt bandage. På Folkesons ögon lades bomull, så kallade ögonskållor, därefter bomull och sen lindades hela ansiktet in med bandage. Experimentet ansågs lyckat för Folkesons del. I Lund gjordes ett experiment i ett undersökningsrum, mer eller mindre mot Folkesons vilja, men det misslyckades.

Död i fruktansvärd olycka

Hbl skrev i mars 1938 – i samband med nyheten om Folkesons död – att "många förbluffande exempel verkligen tydde på att han besatt ett "sjätte sinne" men då slutligen vetenskapen på allvar började syna honom i sömmarna visade det sig att åtminstone en stor del av hans konster var bluff – eller illusionism om man så vill. Detta skedde år 1935 i Lund."

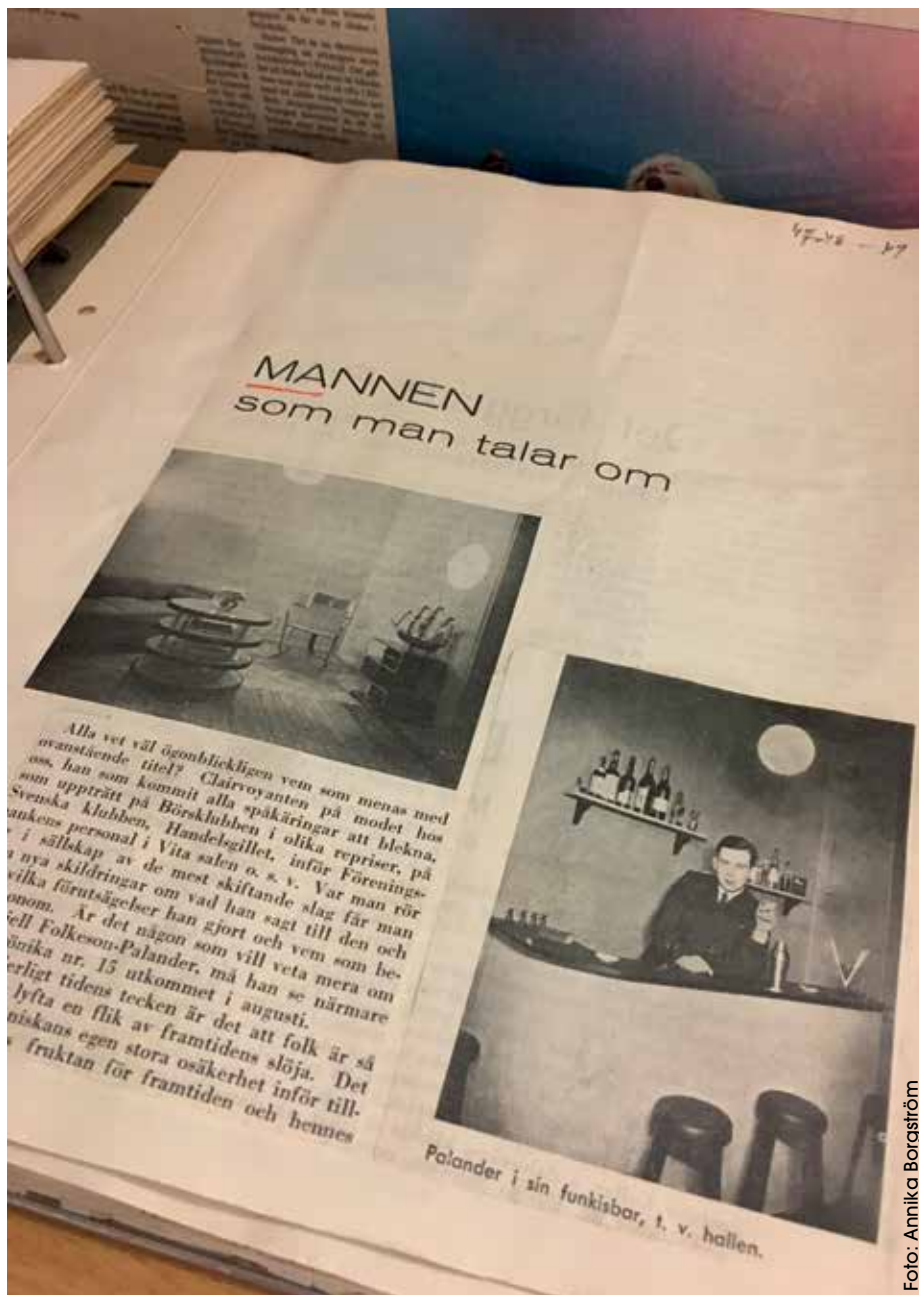

Foto: Annika Borgström

Hade den här mannen ett sjätte sinne eller var han "bara" en skicklig illusionist? Eller både och? Man får tro vad man vill. Och hur många han skulle ha uttalat sig om Gillets stora byggprojekt idag?

Sin egen död kunde Kjell Folkeson inte förutspå. Han dog i en fruktansvärd tågolycka nära Catania på Sicilien. För Gillets hedersordförande hade han i ett samtal en vacker sensommar dag ett par år tidigare berättat att han kunde utsäga mycket om andra människor och också förutspå deras öden. Men att man som medial inte vet något om sitt eget liv. Han var 27 år när han dog.

Text: Annika Borgström

Källor:

- Gillebladet 2/1972, Folkeson av Evert Holm
- Artikeln Mannen som alla talar om – Allas Krönika 04.11.1933
- Artikeln Brev från Helsingfors – Hangötidningen 30.11.1933
- Folkesons åsikt om dagens problem – Helsingfors journalen 11.11.1933
- Artikeln En underlig historia – Sydösterbotten 08.06.1937
- Notis Folkeson har utvisats – Hbl 24.02.1934
- Notis Folkeson omkommen i järnvägsolycka – Hbl 18.03.1938
- Medium för Psykiofysik nr 20 (1981)

Tapani Ritamäki
förläggare

Claes Andersson, bortrest

"Aldrig älskas det så mycket som när någon har dött. Alla gör det ... i kammare och kojor, i bilar och båtar, under vattnet och uppe bland molnen", skrev Claes Andersson i dikten *Vad sorgen gör med mänskan*.

Inte oväntat har Claes Andersson älskats mycket efter sin plötsliga död för några månader sedan. Men han älskades definitivt också som levande. Det känns inte vågat att säga att han de facto de senaste tjugo åren varit finlandssvenskarnas mest älskade poet – med viss konkurrens av Edith Södergran. Samtidigt har han varit en av de mest älskade på finskt håll. Man märker det varje söndag när man läser Husis och Hesaris dödsannonser. Det är sällan man behöver gå tomhänt från de sidorna utan en enda Anderssonrad.

Populariteten är lätt att förstå, Anderssons lyrik är enkel och vacker. Den ser på våra stora teman (som är tre till antalet: livet, döden och kärleken) med underfundig humor, vemod och sorg. Vinkeln innehåller ofta ett överraskningsmoment, nåt slags paradox: "Säg att du tycker om mig, / vänd dig ifrån mig och låt mig vara".

Förnyade poesin

Som Michel Ekman konstaterar i efterordet till antologin *Hjärtats rum*, har det inte alltid varit så. När Andersson började på 60-talet, gick han in för att förnya den finlandssvenska poesin som i trettio år hade gullat med de stora modernisterna (först hatat och sedan kramat). Som alltid när konsten gör uppror handlade det om att komma åt förstelningen. Världen hade en vist förnyats, men konsten hade inte velat se det, för förändring är alltid obekvämt (t.o.m. för företagsledare som prisar ständig förändring).

Det Claes Andersson och hans generation upptäckte var att det till exempel fanns en stad som hette Helsingfors och att man kunde skriva lyrik också om urbana ämnen som betong, gator och utelligare. Det var samma upptäckt Henry Parland hade gjort 40 år tidigare, men den behövde stöpas om – på 1960-talet var reklam i sig inget nytt fenomen och bilen hette inte längre automobil.

Eftersom Andersson till utbildningen var läkare (inom psykiatri) kunde han införa teman också från det området i sin poesi.

Om ingen finlandssvensk nånsin beskrivit annat än inläggare hade ingen heller detaljerat målat upp *rigor mortis*. För att inte tala om de larver och insekter som invaderar kroppen i bestämd ordningsföljd efter döden: "Sista skalbagge på plats är Ptinus och Tenebrio / De håller till godo med vad som återstår."

Modig och öppen

De utpräglade politiska dikterna från 60- och 70-talen känns försumliga idag, de fyllde sin uppgift men var utpräglade tidsdikt. Det som hållit sig genom åren och som kanske ändå var Anderssons främst utmärkande egenskap var modet och öppenheten, förmågan att se kärleksfullt på tillvaron men utan att bli sockersöt. Gravallvar är ett allvarligt brott mot det kreativa:

"Claes A är född och uppvuxen i Helvetet. Hans far innehade en underordnad befattning i Djävulens armé, medan hans mor, Ethel Dorothea, gjorde helvetets mat. Av hans verk skall endast nämnas de sju senaste diktsamlingarna Opus 1, 2, 3, 4, 5, 6, och 7. Samtliga slutsålda på Förlaget. Författaren har i sina verk gestaltat mänsklig skröplighet och djävulsk hybris i dess olika uttrycksformer. Han är bortrest."

Man kan läsa Anderssons poesi ur många synvinklar. En mindre påtalad är att observera hur bilden av fadern förändras (en finlandssvensk affärsman som hatade sonens vänsterradikalism). Först var han frånvarande, därefter en gåtfull och negativ kraft, och till slut blev han en person man kunde förstå och försonas med.

Dikten *Min pappa* beskriver utvecklingen:

"När pappa pensionerade sig planterade han sig i den bruna läderfåtöljen framför tv:n och började bekanta sig med världen -- / Han blev lugnare, vänligare och mera närvarande / Han visade fram den sida han tidigare dolt bakom sin ilska --- / Vi började prata / först om bilarna och pengarna / Hur går kärnan, frågade han. Tack, jag mår bra, svarade jag / Pappa tyckte inte om mina politiska åsikter men jag behöll dem / trots risken att bli utkastad och arvlös / När pappa blev åttio tyckte han att han fått ut allt det goda ur livet / Han föreslog mamma att de skulle lägga sig bredvid varandra på sängen / Han skulle först skjuta mamma och sedan sig själv / Mamma vägrade / Hon litade nog inte på att han skulle göra som han lovat."

Stefan Törnqvist

Rör dig rätt i ränteraset

Tio år har förflutit sedan finanskrisen, och Europas ekonomi ser igen svag ut. Med räntorna färdigt under noll i Europa frågar man sig med vilka medel ECB kan starta ekonomin på nytt. Ska Europa bli ett nytt Japan, som ju har haft låga räntor och nolltillväxt i snart 30 år?

USA upplever den längsta högkonjunkturen i historien. Den ser ut att fortsätta, men fallande räntor globalt sätter stort tryck på den amerikanska centralbanken att sänka räntorna. Globalt finns det idag masskuldebrev motsvarande cirka 17 biljoner (12 nollor) euro med negativ ränta. Här hemma är institutionella bankkunder redan nu tvungna att betala ränta för sina depositioner och det är en tidsfråga innan vi har negativa räntor också på vanliga bankkonton och till och med på bostadslån. God likviditetshantering betyder idag att betala alla räkningar så tidigt som möjligt, och lånar man pengar får man ju betalt för detta! Hur hamnade vi här?

Sorglös sedelfinansiering

År 1971 kopplade USA loss dollarn från guldet för att kunna finansiera sig med sedelpressarna. År 1980 visade **Ronald Reagan** hur man vinner val genom att skuldsätta staten. Sedan avreglerades finansmarknaderna, varvid också hushållen skuldsatte sig och tackade politikerna för sin nyvunna "levnadsstandard". Under 1990-talet svarade USAs centralbank på varje finansiell störning med räntesänkningar, vilket drev upp skuldsättningen ytterligare. I början av 2000-talet sänktes

bankernas kapitalkrav (Basel II), varvid skuldsättningen blev en lånefest.

Denna ledde till finanskrisen 2007–2009, varvid centralbankerna sänkte räntorna till noll och startade sedelpressarna. Det är numera normalt med en statsskuld om 100 procent av BNP kombinerad med ett årligt budgetunderskott på 3–5 procent. I ekonomkretsar debatteras om statsskulden har någon betydelse. Samtidigt jobbar politikerna världen över på att få ta över centralbankernas beslutsfattning. Allt för att kunna fortsätta vinna nästa val med oansvarig ekonomisk politik och hyperstimulans. Vad kommer näst?

Världsrekord i stimulans har i alla fall redan skapat världsrekord i finansbubbla på räntemarknaden, så frågan är närmast när bubblan spricker samt vilka konsekvenserna blir.

Om politikerna tillåter att räntorna stiger blir det konkurser och villervalla med snar valförlust som följd. Fortsätter man som nu kan politikerna hoppas att det blir (hyper?)inflation och villervalla först under nästa valperiod. Alternativt upprepar sig historien och vi får någon form av kraftig internationell villervalla, så att ekonomi inte är väljarnas största problem.

Sannolikt är att politikerna väljer att fortsätta som nu, varvid vi är inne på Japans väg, och kan få vänta årtionden på att se räntebubblan spricka. Den som sitter och väntar på ett köptillfälle på börserna kan alltså ha årtal av negativa depositionsräntor framför sig.

Risikfri ränta blev räntefri risk

Jämfört med hårt skuldsatta stater, drivna av oberäknliga politiker, känns börsföretag som ganska rediga, transparenta och likvida placeringsomgivningar. Vi har ingen bubbla på börserna då värderingarna enkelt kan motiveras av vår nuvarande faktiska ränteomgivning. Vilken yrkesmässig placerare som helst kan idag låsa sin räntenivå för 10 år på swap-marknaden till 0 procent. Med ett normalt riskpremium om 3 procent blir diskonteringsräntan 3 procent per år, vilket motsvarar ett P/E-tal om $1/0,03 = 33$.

Dagens börskurser ska ungefär fördubblas för att uppnå denna värdering. Många bolag har dessutom vinsttillväxt och delar ut mera än 3 procent i dividend. På börserna finns både recessionståliga icke-cykliska sektorer och offensivare alternativ. Den finländska börserna är ganska tunn på icke-cykliska komponenter, men det finns ju andra marknader. Till exempel gör den svaga kronkursen Sverige till en mycket intressant marknad i dagsläget.

Problemet för oss placerare är att finans teorin inte riktigt fungerar i dagens dopade finansomgivning. En sådan här situation har heller aldrig förekommit tidigare i världshistorien. Ska man ens jämföra aktier med obligationsräntor, då den riskfria räntan idag egentligen är att betrakta som en räntefri risk eller säkrad förlust?

För 30 år sedan skrattade vi Hankenstuderande åt Joakim von Ankas placeringsstrategi, men som ränteplacerare var han ju en föregångare. Kanske man borde börja tillverka kassaskåp?

Extra föreningsmöte

Handelsgillet i Helsingfors r.f. sammankallas till extra föreningsmöte torsdagen den 10 oktober kl. 18.00 på Hanken Arkadlagatan 22, Auditorium 309.

Beslut om givande av borgensförbindelse till säkerhet för bankkredit till Gillets fastighetsbolag Gillegården, samt härmed sammanhängande frågor enligt senare agenda. Beslut om rekommendation till Fastighetsbolaget Gillegården att lyfta banklån, inteckna fastighet samt pantsätta pantbrev.

Bakgrundsmaterial tillgängligt på Handelsgillets kansli vardagar kl. 9-14 enligt överenskommelse.

Styrelsen

Svenska småbruk och egna hem Ab

PB 35, 10211 Ingå, Ola Westmansallé 5
tfn (09) 644 761, 0400-477 008
fax (09) 601 262

Frisch Haus Finland Oy

www.ayriaistukku.fi

Oy K-O Nyman Consulting Ab

VVS planering och övervakning
Teuvo Pakkalavägen 4, 00400 Helsingfors
tfn +358 045 806 535

Kim Björkwall

Toppar från sommaren

Alkos utsläpp i juni och augusti var enastående. Därför kommer här tips på tre vita och tre röda toppviner. De är inte billiga, men de är bra! Flera av vinerna ingår i Alkos Special Parti.

Från Rheingau och en Grosses Gewächs-vingård (Grand Cru), som heter Hattenheimer Wisselbrunnen, kommer ett strålande vittvin med namnet **Kaufmann Hattenheim Riesling Trocken 2017**. Fin gyllene färg, lite dov och en blyg doft av vinbär och lime. Härligt anslag med höga stilrena syror och mästerlig fruktkoncentration, allt i ljuvlig balans. Ett verkligt högklassigt vin för 15,90 euro som får en FYND-markering (+++).

Från San Antonio i Chile kommer denna en högklassig Sauvignon Blanc som heter **Casa Marin Cartagena Sauvignon Blanc 2018**. Ljust halmgult med en frisk och stor doft av krusbär och lime. Rent anslag med mycket hög grönäpplig syra. Mycket väl sammansatt och strukturerat med en lång, ren fruktsyrig avslutning. Verkligt bra och mycket väl prisvärt! Vinet har fått många utmärkelser och är något alldeles extra för den som gillar yppig och ymnig Sauvignon Blanc! Kostar 15,98 euro och får (++)

Från Sydafrika kommer **Elgin Vintners Chardonnay 2018**. Denna verkligt fina Chardonnay kommer från distriktet Cape Town där druvorna odlas på 350 meters höjd. Vackert halmgult med uttrycksfulla och mättade toner av honungsmelon, lime och en mjuk kyss av ek, inte alls olik en bättre Chablis. Mycket bra anslag med en koncentrerad frukt, hög syra, torr, men med en delikat balanserad fruktsötma i den mycket långa avslutningen. Riktigt bra, mineralrik och med en stor smakpalett! Väl prisvärt (++)

Den bästa Chardonnay jag provat på mycket länge och passar fint till regnbågslax med purjoggräddsås och små bitar av hummer! Finns endast i utvalda butiker, så kontrollera tillgången på nätet!

Bland rödvinerna har Sokol Blosser Evolution 2017 en säregen druvblandning. Den består till 43 procent av Syrah, som kommer från Columbia Valley i Washington State, Sangiovese (25%) från Cienega Valley i Kalifornien samt Nero d'Avola (25%) och Pinot Noir (7%) från Tracy Hills i Kalifornien. Denna cocktail är väldigt bra! Vinet är mörkt, tätt och ungt blåroött. Öppna och spännande dofter av plommon, svarta vinbär, fikon och ekig vanilj. Angenämt fruktsöt i anslaget. Tätt, fylligt och tilltalande varmt. Väl prisvärt (++) och färdigt av avnjuta. Ett vin av det mer spännande slaget som passar till rött kött, vilt och lagrade ostar!

Det är inte ofta jag ger 19 poäng och därtill med tillägget FYND till ett vin som kostar 38 euro, men nu finns det! **Sarotto Villa Aurora Barbaresco Riserva** årgång 2004, är den sista i raden av fantastiska årgångar från 1997 till 2004. Färgen är djupt purpurrod med uttalad mognad. Doften är ljuvlig; viol (som ofta i dessa viner), ek, björnbärssylt och en ton av åkerbär, allt i famnen av en mjuk ekton. Härligt, fylligt anslag med djupa, mogna frukttoner och med balanserade och mogna tanniner, som bärs upp av en koncentrerad fruktsötma och en sanslös längd. Moget, tillgängligt och härligt! Utmärkt till rådjursadel, kantareller i gräddsås och svartvinbärgelé. Dekanteras alltid detta vin, helst en timme, eller mer! Mycket begränsad tillgång i endast utvalda butiker.

Sist ut är **Guigal Saintes Pierres de Nalys Châteauneuf-du-Pape 2016**. Vinet har en ungdomligt purpurrod färg med en djup, ung doft av mörka bär, höstskog, svartpeppar och mörk choklad. Anslaget är härligt fylligt med en djup frukt, balanserade, unga tanniner med stor koncentration och längd. Kostar 40 euro, men är mycket, mycket bra (++)

Bör lagras två till fem år, då blir upplevelsen än större. Dekanteras alltid! Finns endast i utvalda butiker.

Betygsättningen är den 20-gradiga skalan tillsammans med prisvärdhet från ej prisvärd (-) till prisvärd (+), mycket prisvärd (++) och fyndvin (+++).

Nyckeln till välmående tarmar

Fermentering är ett utmärkt sätt att konservera mat. Metoden, som använts sedan urminnes tider, gör maten till rena rama hälsan.

Efter andra världskriget blev kylskåpet snabbt en självklarhet i hemmet. Den här utvecklingen har förändrat våra kostvanor radikalt och med tanke på att det skett relativt snabbt har människans metabolism inte helt hunnit anpassa sig.

Fermentering, som har använts i tusentals år, har blivit en del av vår metabolism. De mikroorganismer som frodas vid fermentering, främst mjölksyrabakterier, är viktiga för att våra tarmar ska må bra. Utan mjölksyrabakterier kan vi få problem med matsmältningen. Fermenterade produkter hjälper tarmarna att ta upp vitaminer och mineraler, bryta ned laktos, att stärka tarmväggarna och immunförsvaret.

Maten jäser

Det vanligaste sättet att fermentera är att använda jäst. Det gör man då man bakar bröd och brygger öl. Fermentering av till exempel grönsaker innebär att man utnyttjar de mjölksyrabakterier som existerar naturligt i vår omgivning. När de får möjlighet att föröka sig kraftigt under rätta förhållanden eliminerar de andra oönskade organismer. För att det ska ske behövs socker i någon form och en anaerobisk, det vill säga syrefri, miljö.

Fermenteringen ger en djup, syrlig smak som inte ska förväxlas med smaken av inlagd mat. Vid inläggning smaksätter man maten med salt, ättika, socker och vatten. Exempel på respektive metod är saltgurka (fermenterad) och kryddgurka (inlagd).

Processen för att fermentera är enkel, men kräver noggrannhet med hygien och att man följer instruktionerna. Som exempel använder jag fermentering av kål.

Så här gör du

Avlägsna de yttersta skalorna på kålhuvudet och skär kålen i tunna strimlor. Tillsätt 2 procent salt och rör om så att saltet

blandas med kålen. Låt stå cirka 1 timme. Blanda och massera sedan kålen så att den släpper ut vätska. Lägg kålen i ett fermenteringskärlet och pressa den så tätt som möjligt, till exempel med en potatisstöt. Kålen ska vara så tätt packad som möjligt. Vätskan, som runnit ur kålen, ska täcka kålen med några centimeter. Lägg sedan tyngder på kålen, så att den säkert hålls under vätskan och sätt ett tätt tillslutande lock med vattenlås på kärlet. Låt stå i rumstemperatur 4–6 veckor.

Om du fermenterar, till exempel morötter eller blomkål, vilka inte innehåller tillräckligt med vätska för att fylla kärlet, kan du tillsätta vatten. Lägg då grönsakerna i kärlet, fyll på tillräckligt med vatten och väg grönsakerna inklusive vattnet. Häll vattnet i ett kärl och tillsätt salt, 2 procent av totalvikten, rör om tills saltet löst sig och häll saltlösningen över grönsakerna, lägg på en tyngd så att allt är under vattnet, sätt lock med vattenlås på och låt stå 4–6 veckor.

Om du använder vattenledningsvatten

är det bra att först koka det i ett öppet kärl och sedan låta det svalna. Vattenverket tillsätter ämnen, som är mikrobdödande, och dessa kan påverka fermenteringen negativt. Dessa ämnen är oftast flyktiga och avdunstar vid kokning.

Vid fermenteringen kan det bildas ett tunt skikt av vitt mögel på ytan. Detta är fullständigt ofarligt, bara avlägsna möglet. Surkålen ska dofta syrligt gott när den är färdig. I början av fermenteringsprocessen, då mjölksyran inte ännu tagit överhand, kan fermenteringen avge en otrevlig lukt, men den försvinner när processen fortskrider.

Våga prova på en sats med fermenterad mat, surkål är enklast att börja med. Det finns lämpliga kärl att köpa på nätet och resultatet är väldigt belönande, både för kropp och själ.

Ett recept på surkål hittar du på Gillekockarnas webbplats: <https://kockarna.handelsgillet.fi/sv/gillebladet/>

Text & foto: Ben Wiberg

Gruppen i Monrepos-parken.

Blomstermedläggning vid Tienhaara minnesstenen, Birgitta och Torbjörn Jakas.

Historieklubben i Viborg

Historieklubbens första resa i historien gick till Viborg med omgivning i slutet av maj. Hela 31 intresserade deltagare, 22 klubbmedlemmar och 9 damer, satt på Allegro-tåget när visslan ljöd.

Väl i Viborg kunde vi äntra en buss som tog oss till slagfältet vid Tali-Ihantala där Nordens genom tiderna största slag utkämpades 25.6–9.7.1944. Slaget var andra världskrigets största avvärningsseger. Finlands självständighet räddades där. **Anders** och **Lilian von Bell** lade ner blommor vid minnesstenen. Sedan bar det av med buss via minnesstenen i ryska Portinhoikka till hotell Viktoria.

Därefter följde en rundvandring under ledning av vår utmärkta reseledare **Carl-Fredrik "Calle" Geust** i Viborgs centrum. Rundvandringen avslutades i det historiska runda tornet från 1300-talet där vi intog kvällens middag under glada tecken. Som alltid på Gillemiddagar

ekade snapssångerna och stämningen var på topp.

Nästa dag började upplevelserna med Viborgs slott. Tack vare en sakkunnig och energisk guide fick vi mycket detaljerad kunskap om slottet, grundat 1293. På Karelska näsets krigsmuseum fick vi information om både vinterkriget och fortsättningskrigets drabbningar på Karelska näset. Sedan blev det en glad lunch på hotell Viborg, varefter sällskapet sökte sig till det renoverade Aaltobiblioteket från 1930-talet. Så följde egen tid och en konsert i Peter-Paul kyrkan. Kvällen slutade på restaurang Espilä som för ett par år sedan byggdes om till Viborgs finaste restaurang, såsom den var på 1930-talet. Igen ekade snapssångerna och stämningen var den bästa möjliga.

Onsdagen den 29 maj åt vi frukost på hotellet varefter vi checkade ut och åkte buss tillsammans med vår duktiga ryska

guide **Alla** till Monrepos och Sorvali begravningsplats. Följande i turen var Tienhaara kosacksten minnesstenen över det svenspråkiga förbandet IR 61, där röda arméns anfall hejdades midsommaren 1944. **Torbjörn** och **Birgitta Jakas** lade ned blommor vid minnesstenen.

Därefter åt vi en sista snaps- och sångglad lunch i källarrestaurang Slavjanskaja trapeza, besökte Viborgs konstmuseum och åkte till Viborgs järnvägsstation där vi efter pass-, visum- och tullformaliteter ockuperade Allegro-tåget. På tåget var stämningen på topp, liksom under hela resan.

Alla deltagare minns säkert resan livet ut. Trots trånga slottstrappor och andra besvärligheter skedde inga olyckor, så resan lyckades perfekt.

Text: Kaj Nordström

Foto: Anders von Bell

Gårdsbyggnaden blev bolag

Handelsgillets extra föreningsmöte den 5 juni beslutade enhälligt att bolagisera föreningens fastighetsverksamhet, det vill säga gårdsbyggnaden och tomten på Kaserngatan 23, vilka i sin helhet ägts av Handelsgillet. Ömsesidiga Fastighets Ab Gillegården grundades i rask ordning den 11 juni och anmäldes till Patent- och Registerstyrelsen den 20 juni. Bolagets styrelse består av **Johan Hjelt** (ordförande), **Kaj-Erik Lindberg**, **Torbjörn Jakas**, **Olof Rehn**, **Bo Söderholm** och **Dick Lundell**, vd och sekreterare.

Fastighets Ab Gillegården kan ses som ett verktyg för Handelsgillet att hantera sin fastighetsmassa. Gillegårdens styrelse rapporterar till Handelsgillets styrelse. Bolagiseringen förklaras också av skattetekniska frågor och kan ytterligare innebära en fördel vid bedömning av Gillets allmännyttighet.

Jazzkonsert med middag

Jazzkväll (med damer) med levande jazz ordnas tisdagen den 15.10.2019 klockan 18.00 på Brage, Kaserngatan 28, tredje våningen.

För musiken svarar Django Collective Helsinki med gästsolist Risto Salmi på sax och klarinett.

Priset för konsert och middag är 70 euro. Meny blir lyxig laxtarta med citrussås och vaktelägg samt rostbiff med portvinsås, potatisgratäng och grönsaker.

Plats bokas via Hasse Westerberg torsdagen den 19.9 från klockan 10.00 (men inte en sekund tidigare!).

Ring 050-339 8251 eller mejla hasse.westerberg32@gmail.com.

De som fått bekräftelse på att de har fått plats bör genast betala in avgiften till Handelsgilletkonto i Nordea FI35 2401 1800 0601 12 för att bokningen skall vara giltig.

Stor fest

Historieklubben firar sitt ettårsjubileum fredagen den 18 oktober på Tekniska Föreningen, Eriksgatan 2. Festtalare är professor Henrik Meinander. Han håller ett föredrag om hur Finland med hjälp av tur och skicklighet kunnat bevara sin självständighet i över 100 år. Festen börjar kl. 18.00.

Septembarmötets diskussionsrubrik var Sovjetiskt inflytande på Finland efter andra världskriget. Carl-Fredrik "Calle" Geust var inledare och koordinatör.

Mötet hölls på restaurang Tony's deli som visade sig svara mot klubbens krav på diskussionsmöjligheter, trivsel och middag till hygglig kvalitet och facilt pris.

Kaj Nordström

Nya medlemmar

Styrelsen har antagit Robert Ådahl som ny medlem till Handelsgillet.

HANDELSGILLET GRATULERAR

Hällström Henrik, DI
80 år 2 oktober

Vilén Henrik, DE
75 år 3 oktober

Justin Kaj, vd
75 år 7 oktober

Söderlund Per-Olof, EM
80 år 8 oktober

Högström Hans, ing.
80 år 12 oktober

Tammelin Stig, VH
80 år 12 oktober

Eklund Kurt, jordbrukare
80 år 14 oktober

Jernvall PG, ing.
80 år 24 oktober

Cabell Joachim, Eur. Ing
70 år 24 oktober

Oldenburg Björn, DI
70 år 24 oktober

Näresaari Kari,
Pensionerad proj.dir.
75 år 4 november

Lindholm Anders, EM
60 år 9 november

Jonasson Frank, båtbyggare
75 år 15 november

Wallgren Per-Erik, dir.
70 år 18 november

Blomqvist Tom, entreprenör
50 år 19 november

Hagman Christer, merkonom
75 år 22 november

Westerberg Bjarne, ing.
90 år 23 november

Larson Kaj-Erik, merkonom
75 år 28 november

Åhl Kristian, pensionär
70 år 30 november

Lilius Mikael, DI
70 år 3 december

Lindroth Georg
85 år 20 december

Grundfelt Bengt
75 år 24 december

Aminoff Jan, VH
75 år 26 december

Wikström Lasse, ing.
60 år 27 december

Förskjutning av tidtabellen

Saneringen av restaurang- och klubblokaler i Gillfastigheten blir färdig något senare än beräknat. Orsaken är att detaljplaneringen krävde mera tid än väntat.

Förskjutningen innebär att Handelsgillet befinner sig i exil hela vårterminen 2020 och att all verksamhet sker på andra ställen. Enligt den tidigare tidtabellen skulle lokaliteterna vara inflyttningsklara före utgången av mars.

Förskjutningen av tidtabellen berör inte hotellprojektet. Hotel F6 kan ta i bruk de 10 nya rummen på tredje plan i Gillfastigheten i februari.

Följ med hur byggprojektet utvecklas på handelsgillet.fi

Har du flyttat?

Meddela din nya adress: telefon 09 669 798 eller info@handelsgillet.fi

Posti Green

Festkläder

FORMTEX OY
Clothes for Gentlemen

**Frackar i olika material,
nu också ylle!**

Kontakta Br Charles Elmgren
info@formtex.fi eller 0400 440 899

formtex.fi

Byggföretag

Nikkilän Huolto Oy
tfn 0400 202 090

Förpackning

Oy Dahlberg & Co Ab
www.dahlberg.fi

Ventilation

Robovent Kb
tfn 044-5606087
roboventdick@gmail.com

Takarbeten

Solvikin Kattohuolto Oy
erik.ettala@
solvikinkattohuolto.fi
tfn 040 579 819

Begravningsbyråer

Helsingin Hautaushuolto
Tfn 09 700 24 81

Advokatbyråer

Rehn & Co Ab
Gillebroder Olof Rehn
tfn 09 668 9650
www.rehnco.fi

Annonser

bo.gerkman@tilinurkka.fi